

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Ce e de făcut?

Constatări și deducțiuni din bula „Christifideles”.

— Articol din afară. —

Cu publicarea ordinului de executare a bulei „Christifideles” s'a dat ultimul răspuns la toate protestările, memorandele, manifestele și informațiunile, ce s'au trimis, ori să vor mai trimite la Roma pentru revocarea ori abrogarea în parte a celeia.

Episcopia de Hajdudorog a rămas fapt *ultra-implinit*. „Exequatur”, ce s'a adus ulterior bulei, e un gest mai semnificativ, decât ori ce alt document scris. La Roma nu se mai revine asupra faptului, până când dăinuiesc împrejurările, cari l-au provocat și i-au dat naștere.

Cele 84 de parohii românești dismembrate din episcopiiile noastre, devin cu aceasta incorporate de iure și de facto în noua episcopie de Hajdudorog.

Cu trecerea lor sub iurisdicțiunea și administrarea interimală a Ordinariatului de Muncaci încetează vechile lor legături de dependență avute față de Ordinariatele românești, încetează și celalalt drept al lor de a apela și de a recurge la sprijinul acestora în caz de gravă necesitate; dar încetează și dreptul de supraveghiere și de ingerință directă ori indirectă al episcopilor noștri în afacerile interne ale acestor parohii.

Protopopii, parohii, capelanii, cu un cuvânt, tot clerul ajuns astfel stăpân e supus cu totul și în mod absolut dreptului de supraveghiere al acestuia, care de aci încolo va remove, amova, suspenda, interzice dela oficiu și beneficiu; va premia, promova, va da distincțiuni, precum va afla de bine, între ca-

drele canonice și precum vor preține interesele mari ale diecezei.

Cu toate aceste bula și ordinul de executare rămân deocamdată *dispoziții scrise pe hârtie*, ca toate actele de natură pur iuridică, la a căror înțelegere poporul, care e obișnuit a judeca o lege după efectele ei bune ori rele, încă nu s'a ridicat.

Aplicarea lor practică — să nu zicem partea *»șcenică«* a bulei — va urma numai *după trei ani*, când bula va intra în vigoare cu toate adiunțele și nuanțele ei, și la altarele românești va începe limba vechiă greacă.

Și aeest termin, e bine să ni-l însemnăm, căci numai după expirarea acestuia vine într'adevăr apăsarea și judecata poporului, pentru că îl va atinge bula și pe el.

Aceste sunt constatările mai de seamă, ce le deducem în pripă din textul și dintre șirele bulei — celelalte dispoziții: ca fondurile, averile bisericești și școlare vor rămânea și pe mai departe proprietate românească; că limba maghiară nu va putea fi întrebuințată, ca limbă liturgică; că limba vernaculă poate fi folosită totuși în funcțiunile extra liturgice, sunt de așa mică importanță, încât dispar cu totul lângă celelalte, cari determină dependența iuridică a parohiilor dismembrate.

Din aceste constatări — cât de puține sunt — ne putem formula un răspuns obiectiv și serios la întrebarea: „*Ce e de făcut acum?*”

Scopul articolului de față tinde tocmai la limpezirea acestei întrebări, dacă nu va putea fi un răspuns adevărat, precum într'adevăr aș dori să fie.

Fără a prejudeca ceva din bunele intențiuni a acelor, cari demult s'au grăbit să dea câte un răspuns meritoric la această întrebare — într'un timp când doară

împrejurările nu permiteau încă o întuire mai profundă și mai amănunțită a chestiei și o cumpănire calmă sub toate punctele de vedere a pericolului, trebuie să constat, că soluțiile, cari aveau menirea să servească de răspuns la întrebare și cari mai pe urmă sporiră la 3 și 4 au rămas *mai mult principii teoretice, și noțiuni abstracte, decât îndrumări practice*, cum trebuie să fie.

Să zicem însă, că atuncea și atâtă era de ajuns — presupunând că toate câte s'au scris au fost bune. — Acum însă, când bula ridică cele 84 de parohii de pe temelia lor iuridică de mai înainte, nu ne putem îndestuli cu soluții, cari deschideau atâtă uși de scăpare, către *domeniul posibilului*, fără a indica modul, cum să fie aceasta, și fără de a trage ultimele consecvențe din ele, — ci, dacă voim să le așezăm de nou pe vechia lor bază iuridică, trebuie să ne punem pe lucru.

Trebuie începută o acțiune culturală — națională — și religioasă în comunele dismembrate, cu îndârjirea din veacurile prime ale creștinismului.

Ajunși la acest punct întrebările cari ni-se impun dela sine sunt:

1. Cine să înceapă acțiunea asta?
2. Cum și cu ce mijloace trebuie condusă?

Înainte de a răspunde la aceste întrebări, țin să prenotez, că din răspunsul contemplat de mine odată și pentru totdeauna este exchis gestul suprem „cu ruperea pecetilor” și „cu trecerea în massă ori în parte la ortodoxism”. Asta nu o putem face și nu ne ieste iertat s'o facem. Motivele le-au spus alții și noi le primim. Vom sta deci și mai departe neclintiți la locul nostru, unde ne-a pus desfășurarea eveni-

mentelor istorice, să fim „punte de aur“ între resăritul ortodox și între apusul catolic — ori cât de grea și de imposibilă are să fie situația noastră.

Asemenea țin să declar, că în programul contemplat de mine, nu pot avea loc protestările și demonstrațiile. Pentru că protestările ori cât ar fi de îndreptățite de solemne și de sgomotoase, în urma urmelor tot *acte negative* sunt.

Protestarea, ca manifestarea justei indignări și neîndestuliri față de o lege nedreaptă, are și ea locul ei, și poate avea și efect *positiv*, înainte de promulgarea legii, în speranța că legislatorul va lua în socoteală dorința poporului — după ce însă legea s'a promulgat, protestarea ori nici odată ori numai rar are efect pozitiv, dar și atunci, dacă degenerază în grevă, boicot, în turburări și acte de violență ori în rezistență pasivă, cari împedeca mersul lucrurilor. Pentru aceste însă încă n'a sosit timpul. Iar a protesta numai, pentru că așa e moda — e risipă zădarnică de timp și de energie.

Ce este așa dară de făcut? — Trebuie pornită o acțiune intensivă și potențată cu toate mijloacele, ce ne stau la dispoziție pentru deștepțarea sâmtământului național — al dragostei de limbă și de lege românească în parohiile dismembrate.

Acțiunea aceasta însă nu poate fi condusă de ori și cine, ori și cum și ori și unde.

1. Ea va sămăna mai mult cu o instruire de dimensiuni mai largi; învățătorul va fi preotul și fruntașii poporului — parohiile vor fi școala, iară învățăceii vor fi poporenii. —

2. Luând în considerare însă, că guvernul și Ordinariatul de Muncă vor sta mereu la pândă și vor împedeca și pedepsi ori ce „agitație“ publică în contra noii episcopii, acțiunea va trebui să aibe caracter *local și privat*.

3. Din constatările făcute la început urmează mai încolo, că *episcopii noștri* nu mai pot avea rola de conducători în acțiunea aceasta; nici clerul din afară; nici fruntașii noștri nu vor putea sprijini acțiunea, ca până acuma din motiv de sine înțeles, că guvernul se va griji, de cu bună vreme, ca nimenea să nu conturbe pacea noului făc, care acuma începe a crește și a se întări, până ce va putea sta pe picioarele sale.

Rămâne deci întreaga mișcare în sarcina *clerului și a fruntașilor mireni din parohiile dismembrate*.

Aci trebuie însă să ne oprim nițel. — Bula a pus preoțimea aceasta în greaua poziție: *de a servi deodată la doi domni*: și intere-

selor firești periclitare ale poporului: cari sunt păstrarea datinilor — dragostea de limbă și de lege străbună românească — și Ordinariatului, propriu căruia îi datorește suptare, și ascultare în virtutea canoanelor, prin urmare acțiunea aceasta, în decursul căreia clerul intrat în activitate se va lovi la tot pasul de opreliștea, amenințările, cercetările disciplinare — ba chiar și de pedepsele Ordinariatului amintit — n'o poate conduce preoțimea decât *sub titlul și sub scutul păstorilor sufletești ai credincioșilor*.

Și n'avem motiv să dubităm, că Ordinariatul acesta se va folosi de toate mijloacele de retorsiune canonică ce-i stau la îndemână, în contra clerului „renitent“ luând în considerare aci că bula cu administrarea episcopiei îi pune în mână și toată puterea iurisdicțională corespunzătoare; și nu trebuie uitată nici împrejurarea, că guvernul asemenea la însărcinat cu înalta misiune de a pregăti terenul pentru realizarea „mărețului scop patriotic“ pentru care s'a cerut înființarea noii episcopii — apoi și imboldul propriu și o ambițiune de sine înțelesă patriotică și un simțământ de grațitudine oare care îl va îndemna pe numitul Ordinariat la îndeplinirea acurată a oficiului său de supraveghiator.

FOIȚA.

Insemnări dintr'un carnet.

II.

Minciuna biruie?! Și când zic acestea eu minciunei îi dau un înțeles mai larg... Minciuna biruie?! Și glasuri lăuntrice ne spun: Da, minciuna biruie!

La glasul ei magic așa de dulce-fin, ca la zimbirea unei frumoase curtizane, mulți se închină respectuos, cad în genunchi și admiră farmecile ei cu multe promisiuni... Aproape cu toții tac și îi se închină... Dar ea e șireată, căci nu zimbește nici odată așa, ca să i-se vadă frumoșii dinți — falși... La un gest al ei, servitoarea — o beată femeie bătrână cât lumea — cu privirile în jos, umilită, așteaptă poruncile atotstăpânitoare. Și după cum îmi spunea un țerean, — bătrâna asta e servitoare de mult; dela vre-o câteva clipite după ce a venit pe lume.

Am trecut și eu odată prin împărăția — țeara minciunei... Acolo se țin multe petreceri, la cari iau parte mulți, din toate păturile sociale. Care cum intră — după eticheta acelei societăți și după cum pretinde disciplina ei — fiecare după ce făcea un compliment adânc îi săruta marginea tronului; iar ca mângăiată le făcea dulci

priviri. Sticle de șampanie, butelii de Bourdeaux, țavi de aur încărcate cu „bunătăți“ treceau și veneau... Veselie, sgomot. Le rosteau diferite discursuri, de diferite chestii. Toți vorbeau, fiecare trebuia. Și vorbeau cu patos, cu însuflețire din diferite domenii și chestii. Se pune la cale înaintarea, binele și desvoltarea popoarelor.

Dar lucru de sine înțeles — servitorimea nici nu mai era suferită. Era pusă undeva după ușă, să numere firicelele de nisip din cenușa pusă dinainte. Număra ce număra; și înfrântă dela o vreme, privea cu ochii scăldați în lacrimi, spre zarea mohorâtă, în care abea se strecura o mândră rază de nădejde... Dar avea și ea prietini ei buni și sinceri —: împilații și desnădejduții. Și ei vorbesc așa de cu drag. Și ei, amicii —: poporul — când îi auzeau glasul și păsurile ei dureroase, le strefulgerau priviri în ochii lor blânzi — și pumnii li-se încheștau ca ferul. Si întreg sufletul și-se avâta înainte, într'un viitor — poate — apropiat. Când vor amuți petrecerile — când palatele zidite cu lacrima unui popor se vor dărâma — când vorbăriturile prea multe — dela masa verde — v'or trebui să așoarmă. Și bieteii femeii — cu ochi pururi cumiști, cu mare dragoste în suflet și fapte — i-se va da adevărata demnitate. Căci: „Eu sunt adevărul!“.

Și atunci, — vină ori câte furtuni și valuri — acelea sărmâne popoare cu ochi

în lacrimi și cu visuri neimplinite —, va înfrunța eroic tempestățile vremilor. Și „Noi, Neam românesc“ vom fi aceea stâncă de granit, în care nu vor putea să baeșască exploatorii, mânați de dorul de câștiguri și...

Și când acel adevăr va triumfa — căruia, iarăși îi dăm un înțeles mai larg — va ajunge în sufletul tuturor, tradus și în frumoase fapte —, alt neam mai strălucit și mai puternic — mai cult —, ca Tine Neam Românesc — nu va fi! Dar, mă întreb cu poetul: „Când?“

„Când?... — Atunci —: când...!“

Frumușea Cășii lui Dumnezeu e, frumusețea inimii și sufletului preotului care o păzește. Și când zic acestea, îmi vine în minte o biserică românească, pe care o văzusem astă-vară. Era simplă și — neglijată. Păreți suri-vechi. Stranele, puține —, nici reparabile. Pe plafon — deasupra capetelor noastre, se întindeau fire de sfori dela candelă, făcându-mi impresia încrucișării sirmelor de telegraf. Altar fără feșnice; doar o cruce veche-roasă se arăta sfioasă... Iconostas cu două chipuri bătrâne vechi-vechi, ce atârnavu pieziș.

Interiorul unei biserici, în care se aduce lui Dumnezeu laude, jertfe și „ardere de tot“.

— Va zice cineva: „Popor sărac!“

Dar întreabă alții: „Unde ești de părinte?“

— Căci unde sufletul preotului nu e suflet de adevărat preot, acolo desigur sărac

Un preot deci care de fapt conchiamă o adunare publică de protestare; divulgă în popor apeluri și manifeste în contra nouilor dispoziții ale bulei — *iese de sub scutul oficiului pastoral, perde de sub picioare baza iuridică și pe motiv de agitație și nesupunere vine tras în cercetare disciplinară și pedepsit canoniceste — să nu zic cu pierderea pâinii.*

La așa grea încercare nu trebuie pus însă zelul și credința Clerului și nu trebuie să-l punem noi — când sub titlul și sub scutul oficiului pastoral se pot ajunge efecte și mai bune și mai sigure.

Hotarele acestui oficiu sunt atât de vaste, încât preotul, ca părinte și păstor sufletesc se poate scobori și sui fără frică de ori ce opreliște și amenințare dela culmile chemării sale apostolice până în adâncul conștiinței poporenilor săi, predicând, îndemnându-i, sfătuindu-i și pregătindu-i la lupta decizivă.

Nu este deci motiv, ca preoții noștri intrați în activitate să iese de sub egida oficiului pastoral, care mai are și prerogativa aceea, că fiind baza iuridică pe care preotul își dezvoltă activitatea, este scutit cel puțin de pedepsele canonice, dacă nu va fi cruțat și de neplăceri, și în caz de conflicte grave cu Ordinariatul propriu — în cari Roma

va avea să-și spună cuvântul, acela va fi totdeauna în favorul preotului român.

Atâta despre necesitatea unei acțiuni de a se porni de către preoțime sub scutul oficiului pastoral.

Mai rămâne întrebarea: Cum? cu ce mijloace să se facă acțiunea aceasta. Răspunsul e preocupat deja în cele zise până aci. — Noi îl cuprindem în următoarele:

Preoții vor predica în toate Duminecile și sărbătorile. Obiectul predicilor va fi dragostea de neam, de limbă maternă, de datinile și legea strămoșească, și datorința noastră sfântă de a ne ținea cu drag, cu îndărătnicie la ele în toată vremea. *Vor reîmprospeta unele exerciții de pietate, eventual le vor înmulți cu altele,* ca cu atât mai tare să se simțească lipsa limbei românești în biserică. —

Fiind însă sarcina aceasta prea grea pentru un preot, și mai ales fiind peste puterile unora să pregătească predici pline de sântământ, de atracții, cari să răpească pe ascultători și să-i convingă în același timp propun: ca „Unirea” și „Cultura Creștină” să deschidă câteva coloane pentru predici, scrise anume spre acest scop de către oratorii noștri mai iscusii și de bun nume, cari se vor și folosi în ele de momentele mai

înălțătoare ale încreștinării românilor, ale „Unirii” noastre cu Roma, și a altor evenimente din trecut și prezente dela noi și dela străini, în cari dragostea de limbă și de lege apar una și nedespărțite.

În același timp *fruntașii noștri mireni* din parohiile înstrăinate — se vor griji, ca *foile noastre românești să se lăfească în cercuri cât mai largi între popor;* să se înființeze pe cât e posibil în fiecare parohie câte o bibliotecă populară și o casină. *Pentru scopul acestor cerem și sprijinul »Asociațiunii“.*

Tineretul din numitele parohii și jur, *va aranja cât de des petreceri, cu cântece și jocuri românești* pentru deșteptarea simțământului național.

Foile noastre vor ținea mereu la ordinea zilei chestia episcopiei de Hajdudorog, vor informa publicul despre tot pașul nou, ce-l va întreprinde Ordinariatul de Muncaci și guvernul își va arăta pericoulul, ce se ascunde după dispozițiile la aparență nevinovate.

Vor sta totdeauna gata pentru disputele de natură iuridică și teologică, când se vor ivi conflicte de felul acesta.

Aceste sunt punctele, în cari am crezut de a se putea cuprinde activitatea clerului, a fruntașilor mireni din parohiile dismembrate,

e poporul materialicește și sufletește; căci cum ziceam mai sus: *Frumseța Căsi* lui Dumnezeu e frumseța inimii și sufletului preotului care o păzește! Cine ni-ar putea dovedi contrariul?

Și cum cercetam mai cu de-amanuntul interiorul bisericii, colo sus pe iconostas numai ce văd: un chip roșetic-vănat pe care se putea deosebi un cavaler cum face curte unei conite — să-i zic așa; care pe brațul drept avea o coșarcă plină cu morcovi, ridichi, fasole etc. Mă dau mai aproape cu litere mari: *Mauthner féle magvak* mai jos *1911 nuptára!* mai la vale: *a legjobb magvak“.*

Și faptul acesta vorbește destul, poate prea mult... Lipsa unei reuniuni pentru înfrumusețarea bisericilor... Că totuși în poporul nostru e o dragoste pentru Casa lui Dumnezeu... și că preoții noștri — unii de-ar avea mai multă dragoste și interes față de sfânta biserică și neam, am putea să ajungem cu o zi mai îngraba acolo — unde ar trebui să fim mâne!..

Țin se accentuez, că eu:

Cu „Insemnările” mele nu voesc să-mi iau nici un fel de rol îndrumător, de cari azi avem mulți și chemați și nechemați — și nici nu voesc să-mi iau aterele celui-ce dă lecții și directive. Rolul „Insemnărilor” mele e ca al acelui suflet, care din ce vede și cugetă înseamnă cu cel mai sfânt și curat gând; — făcând poate și pe alții să vadă și eventual să și cugete...

Doar rol de *cronicar fidel*...

Valer Bora.

„Ave Maria“.

După F. X. Wetzel. Trad. de I. Belu

4. „Binecuvântată ești tu între mulieri“.

(Continuare).

Unii aleargă în fugă pe dâlmă la biserică, iar alții merg mai încet în grupe de câte 10—20, învățând din catehizm. Înaintea bisericii să prostern în genunchi — pentru că cel nebotezat încă, nu poate intra în biserică — acolo rostesc câte un „Tatăl nostru” și câte-o „Născătoare” apoi fără conșiderare la cei din jurul lor încep în ton plângător a-și descoperi inimile înaintea Mariei, care lucru îl fac de nenumărate ori. Pe Maria copii o numesc *mamă*, fecioarele îi zic *soră și mamă*, junii o agrăesc cu numele de *mireasă*, iar bătrânii îi zic *Maică puternică*.

Onoarea ce Mariei o dau negrii din Baganda, nu e numai din afară nici nu e senzuală ori fanatică, după-cum ar presupune oamenii despre acești oameni, ci o cinste și iubire plină de însuflețire, plină de bărbăție, putere și de un avânt nobil. O simte inima, înainte de a fi exprimată. Pentru adevărarea acestei împrejurări pot se amintesc ajunul și chinurile trupesti cari le fac. Într-o zi nou botezați sunt unii, cari mai ales Sâmbătă numai odată mănă de către seara. Sunt o mulțime de creștine negre, cari o noapte

întreagă din săptămână o petrec între rugăciuni și priveghere în genunchi înaintea capelei sfintei Vergure. Să ne închipuim numai o astfel de femeie. Deși un vânt aspru îi taie fața și roua rece a nopții o face de se entremură în tot trupul ei, cu toate aceste ceasuri de-a rândul stă în genunchi răzimându-și capul de perețele rece de piatră. Oare nu merită administrația noastră în măsura aceea, ca fapta cavalerilor din eviul mediu, care înainte de a fi primit în șirul cavalerilor noaptea întreagă o priveghia la picioarele Madonei.

Cât e de nobilă cinstea ce o dau Mariei cei din Baganda o adevărește și faptul, că se lipsesc și de cele mai necesare, numai ca se poată aduce ceva jertfă și pentru Maria. Iată aici un copilăș, care a căpătat de undeva o scoică scilicite de *cauri* — acesta e crucerul lor — dar nu își cumpără zahăr, ci îl pune pe treptele altarului Precurarei. Mai mult n'a impresionat, că femeii bătrâne și neputincioase se lipsesc de tăbac și sare, — ceea-ce din partea lor e un sacrificiu nespus — ca astfel să poată cruța câțiva „cauri” pe cari să-i jertfească pentru cinstea iubitei lor Maice. Când înainte de aceasta cu câteva luni am avut de gând să ridicăm o capelă Mariană din cărămizi, în timp foarte scurt s'a adunat vre-o 40.000 de „Cauri”. Care sumă e foarte mare, mai ales dacă vom fi cu conșiderare la sărăcia negrilor creștini“.

a tineretului, a foilor noastre în acest interval de 3 ani — pentru salvarea celor „70,000“ de români, și pentru câștigarea drepturilor pierdute.

Când de o parte va palpita în acești credincioși adevărata dragoste de neam, limbă și lege, iar de altă parte va clocoti ura în contra inovațiilor ce le primejduesc, pe aceste, atunci ca un popor treaz și conștiu de ceace face și dorește, vom putea intra și în altfel de acțiune, pe care însă nu o vom începe mai mult noi, ci se va inaugura ea de sine.

Când la altarele acelor biserici, unde numai limba românească s'a auzit, va resuna pentru întâia dată limba grecească, atunci cu noi va înțelege și poporul, ce însemnează aceasta. — Și judecata lui nu va fi departe de a noastră. — Sprijinindu-ne atunci unul pe altul, având același gând și dorința ne vom putea decide la același pas, ce de altcum vom fi constrânși de împrejurări să-l facem. — Avea-vom însă tăria să conducem acțiunea aceasta și să perseverăm până atunci? Cred, sper și rog pe Dumnezeu puterilor, să ne dea înțelepciunea, însuflețirea și paciința de lipsă să putem lupta bine și până în sfârșit.

Reverința ce o arătăm față de Maria trebuie să fie împreună cu o atare *incredere*, care dela intervenția ei așteaptă toate. Căci fi-va în stare o mamă ce-și iubește copilul să nu-i împlinească cererea? Toți suntem îngreunați cu păcate și astfel nu suntem vrednici, ca Dumnezeu să ne asculte cererile; dar dacă în locul nostru să roagă Maria, de-a bunăseamă vom obține îndurare. Negrii din Africa ne arată și aceea, cât de mult trebuie să se înrădăcineze în inimile noastre această *incredere*. Scrie mai departe părintele Streicher: „Ori-ce bunătate ce o primesc o ascriu Mariei. Pentru ei Maria e izvorul ori-cărei bucurii și fericiri. Dacă soldatul din Bangada se reîntoarce teafăr din bătălie, astfel le răspunde celor-ce îl felicită: „P. C. Vergura m'a păzit, vă mulțumesc că v'ați rugat și pentru mine“. Când vânătorul de elefanți se reîntoarce după un vânat norocos, și a schimbat fideșul cel prețios cu pânză și stofe; pune la o parte stofa cea mai frumoasă zicând: „Aceasta e partea Maicii lui Dumnezeu, pentru-că ea m'a păzit“. Toți, câți au scăpat de ceva nefericire, aleargă la picioarele sfintei Vergure, ca să-și espime mulțumita prin daruri, astfel aleargă mama, care a născut într-un mod norocos, morbosul care s'a vindecat și cei, cărora li-a succedat ceva înțepindere. Creștinii din Baganda, își încheie epistolele astfel: „P. C. Fecioară să te păzească!“ Aceasta dorință nu lipsește nici de pe scrisorile cele mai simple“. (Va urma).

În preajma războiului. Am pomenit și în nrul trecut al foii noastre, că conflictul cu Sârbia pare inevitabil. Ofența pe care acest stat nemernic, ucizător mișelose de regi, au adus-o monarhiei noastre, nu s'ar putea spăla decât cu arma. Nu suntem noi chemați să hotărâm războiul ținem însă să remarcăm, că lumea politică, care se ocupă de conflictul acesta dintre Austroungaria și Sârbia, s'a datat, sau poate înadins substituie pe ultimul stat cu Rusia, așa că mereu să scrie în foi de un viitor războiu între noi și Rusia. În același timp însă, bărbații politici nu uită, că peste Garpați este un stat mic, dar puternic, atât prin vitejia armelor, cât și prin înțelepciunea Regelui, care a organizat armata, — și acest stat în cazul unui războiu între Monarhia noastră și Rusia ar fi mult hotărâtor. Ei bine, se întreabă cu toții, cu cine va ținea România într'un eventual conflict? cu Austria sau cu Rusia? Întrebarea nu noi o punem, de aceea nici nu ne simțim datori a da răspunsul, ținem însă să accentuăm, că în butul tuturor zilelor negre și pline de amarăciune, pe cari de multe vremuri trebuie să le îndurăm în această țară, oamenii de inimă țin să ne convingă că România, într'un eventual războiu nu poate fi alături decât cu monarhia noastră. Schimbările de vizite făcute la București și la Viena, de bărbați cu greutate în destinele ambelor țări, ne întăresc și mai mult în convicția, că alianța aceasta e necesară.

Pentru întărirea celor de sus ținem să reproducem închierea unui remarcabil articol apărut în „Sofia satelor“ din Cluj și iscalit de dl dr. Amos Frâncu. Ținând să arate cât de statornici în credință au fost și sunt Românii în toate împrejurările vieții, atât în ce privește credința, cât și ascultarea față de domnitor, termină așa:

„Acum dușmanul iarași bate dinspre Răsărit, un nou dușman mai crâncen decât semiluna, ce stă să apună, crudul robitor al popoarelor de sub oblăduirea sa, ce cu fățarnicie ar vrea să se furișeze aproape de noi, în numele crucei izbăvitoare, după ce stâns viața românească și creștinească la două milioane de frați, răpiți drept „bogdaproste“ pentru sângele românesc vărsat în Bulgaria și scăldați cu miile în sânge pe câmpiile Mandjuriei.

„Acum deci, mai mult decât ori și când trebuie să ne dăm seamă, că rostul nostru în această lume este legat de steagurile Casei noastre domnitoare, căruia oșteanul român credință i-a ju'at și dela care așteaptă cu încredere că după cum în trecut i-a ajutat să scape de lanțurile jobăgiei și de robia bisericăscă, Ea și în viitor ne va veni în ajutor ca pentru noi, împreună cu popoarele înfrățite din țară, să răsară cu o zi mai înainte: „soarele linertății naționale“.

„Increzuți în această așteptare și statornici în credință, vrem să știe toată lumea, că Românul una jură în viață, una ține la moarte.

„Impărtașit astfel în suflet, gata e Românul de-a porni la orice graniță va fi chemat pentru a-și apăra scumpa lui țară, glia strămoșilor, nădejdea copiilor săi. Nu astăzi este deci clipa să-și cerceteze nemulțumirile și nedreptățile, cari ni le vom răfui noi cu vârf și îndesat, acolo și atunci, unde și când le va fi locul și vremea, fiindcă Românul peste ziua cea de azi privește la cea de mâine, dela care așteaptă izbăvirea sa iar supărările de acasă și de azi nu le duce în târgul lumii, unde să hotărăște soarta zilei de mâine pentru veacuri.

„Porniți în acest chip la fapte, noi Ro-

mânii din această țară, reîntorși din vijelie cu izbânda, ce o cerem dela Dumnezeu în durării și o așteptăm dela brațele noastre oțelite, după războiu nu vom avea altă rugă decât care am rostit-o și în pace:

„Impărate — fă dreptate!“

„Statornici în credință, Românii din Ardeal gata sunt de drum și de războiu pentru domnitor și țară și nimic nu ne poate aprinde sufetele mai cu foc decât gândul, că alătura de moții din Ardeal, vitejii noștri șoimi de munte, lupta-vor de astădată frații lor din Țeara-Românească: năpraznicii pui de lei dela Plevna.

„Parcă simțim cum aduce viforul neamurilor cântarea:

„Eu și-s frate, tu-mi ești frate,
„În noi dei un suflet bate!“

Marele ziar „Seara“, care apare la București, în preajma vizitei marelui duce Nicolae Mihailovici, unchiul Țarului, conducătorul politic al imperiului rusec, care aduce Regelui Carol, chiar în ziua căderii Plevnei băta de mareșal al armatei rusești și — zice-se mâna fetei Țarului pentru prințul Carol. — chiar în preajma acestei vizite, scrie următoarele despre isprăvile Rusiei în Basarabia.

„Mijloacele de rusificare întrebuintate până acum de Rusia, atât în Basarabia, cât și în celelalte provincii, au fost atât de lipsite de blândețe, încât au atras chiar și disprețul rușilor luminați, numindu-le „mijloace grosiere“.

„Și într'adevăr, pe cale grosieră au căutat rușii să asimileze pe moldovenii din Basarabia. Nu le-au permis să aibă nici o școală românească în tot cuprinsul dintre Prut și Nistru; nici o biserică în care numele Domnului să fie laudat în grai strămoșesc; nici o judecatorie, ori instituție administrativă unde pricinașul să poată înțelege cum este judecat și administrat.

„Pe lângă toate aceste elementul autohton a fost silit prin toate mijloacele să-și părăsească vatra și să plece prin stepele înghețate ale Siberiei, prin cele uscate ale Turchestanului, ori prin văgăunele Caucazului.

„Dar, cu toată cruzimea măsurilor rezultatele obținute n'au fost mulțumitoare pentru oficialitatea rusească. Elementul românesc din Basarabia a continuat să fie tot atât de românesc ca și la 1812, ba chiar și mai numeros ca atunci. Moldoveanul, văzând că nu i-se da cultură în limba lui, a renunțat cu totul la binefacerile culturii, văzând că în biserică nu-și aude limba maternă, a renunțat de a se mai duce la biserică și văzând că e silit să primească pământ tocmai în Asia, a renunțat la dulceața bogățiilor mulțumindu-să cu puținul ce îl dă ogorul de o schioapă din dulcea lui Basarabie.

„În fața acestei îndărătnicii a elementului autohton, patrioții ruși, au recurs la ajutorul armelor ce se pot găsi numai în arsenalul Rusiei absolutiste. Au recurs la mijloace, cari în secolul nostru nu mai pot afla nici un termen de calificare.

„Naționaliștii ruși, cari formează majoritatea în Dumă, prepară un proiect de lege în virtutea căruia pe viitor nici un individ „de origine străină“, nu va putea dobândi imobile rurale în Litvania, Polonia și Basarabia. Aceeași prohibițiune se întinde asupra descendenților masculini ai acelor de origine străină, cari acum posed în provinciile menționate imobile rurale. Legea mai prevede că străinii aceștia să nu se poată folosi de

pământ nici prin arendă și nici prin ori-ce alt mijloc.

Iată intradevăr o măsură monstruoasă, care fără îndoială, va fi admisă de Dumă.

De data aceasta lăsăm cetitorilor noștri sarcina, ca să hotărească asupra întrebării puse mai sus.

Reviste.

România. Deschiderea noului parlament, sosirea d-lui Daneff, președintele Sobraniei bulgare, spre a discuta chestia regulării frontierei dobrogene și venirea marelui duce Nicolae cu o splendidă suită, spre a preda regelui Carol băta de marelui armatei ruse, — sunt tot atâtea evenimente, cari ocupă opinia publică, întocmai ca și războiul, căci fiecare e dornic să știe, ce va face România în situația încordată de azi.

Deschiderea noii sesiuni parlamentare s'a făcut cu obicinuita ceremonie. În trăsura regală a luat parte M. Sa Regele Ferdinand și prințul Carol. În sala de ședințe aproape toți deputații și senatorii. Tribunele diplomatice pline, de asemenea și celelalte tribune. În tribuna prezidențială d. Daneff, iar mai târziu principesele Elisabeta și Maria. La orele 12 Regele și Principii intră în sală în mijlocul unor șgomotoase aplauze. Regele dă cetire Mesagiului cu glas tare, accentuând în chip deosebit cuvintele referitoare la evenimentele din Balcani și la atitudinea României.

Iată textul mesagiului:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.

In împrejurările însemnate de astăzi și în momentele de adâncă durere pentru mine, simt o vie și deosebită mulțumire a mă vedea încunjurat de reprezentanții întregii României. Vă salut dar din tot sufletul întruniți în întâia sesiune a noii legistaturi.

In urma constituirii actualului guvern, un nou apel la țară a devenit necesar. Ieșiți de curând din alegerile generale, sunteți în stare de a cunoaște mai bine adevăratele trebuințe ale țării.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.

Politica României, urmată cu o statornicie tradițională, politică de cumpănire și de pace în limitele compatibile cu interesele superioare ale țării: ne-a pus în stare să fim în relații amicale cu toate statele și să ne bucurăm mai ales de încrederea deosebită ce ne-o arată marile puteri ale Europei.

România, la voința ei de a contribui la localizarea războiului, a păstrat neutralitatea față de statele beligerante din Peninsula Balcanică, urmând însă cu luare aminte desfășurarea unor evenimente, cari ating numeroase interese ale statului nostru.

Suntem în drept a nădăjdui că această atitudine va da rezultate favorabile pentru bunele relații cu statele balcanice în noua lor constituire și că interesele noastre vor fi respectate.

România este privită ca un factor important în concertul european și la regulara definitivă a chestiilor deșteptate prin criza balcanică glasul ei va fi ascultat.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.

Nu mă îndoiesc că și în împrejurările de față veți fi la înălțimea misiunii ce va încredința-o țării și că, dând guvernului meu sprijinul trebuincios, veți îndeplini împreună cu el dreptele așteptări ale națiunii.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor-voastre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă.

E interesant chipul cum se comentează părțile mai importante. Iată d. p. se cetim în un ziar de dincolo:

Partea din mesaj privitoare la politica externă a provocat un entuziasm nu numai în rândurile parlamentarilor, dar și în tribune.

Deputații și senatorii, împreună cu reprezentanții opoziției au subliniat cu aplauze puternice și strigăte de bravo, când regele a apăsă asupra declarației că România urmărește cu luare aminte desfășurarea evenimentelor cari ating numeroase interese ale statului.

Declarația din mesaj care este mai viu comentată este aceea prin care se spune că România în voința ei de a contribui la localizarea războiului a păstrat neutralitatea și deci nădăjduiește că această atitudine va da rezultate favorabile, adică în sensul că interesele noastre vor fi respectate și că la regulara definitivă a chestiilor balcanice glasul României va fi ascultat:

Diplomații și d-ru Daneff, cari aveau înaintea lor textul Mesagiului în limba franceză, au urmărit cu un viu interes atât modul cum regele accentua însuși părțile esențiale din Mesaj cât și manifestația calduroasă și unanimă a parlamentului.

Despre armată regele a accentuat prin mesaj „cunoscuta și recunoscuta vitejie a ostașilor” și a anunțat noi credite ce se vor mai cere pentru trebuințele militare.

Parlamentarii au răspuns cu aplauze furtunoase.

Oamenii politici părăsind apoi palatul Camerei, spuneau că acest mesaj va rămânea istoric, căci va marca în curând realizarea unor revendicări importante ale României.

Increderea ce națiunea o are în cunoscuta și recunoscuta vitejie a ostașilor săi este cu desăvârșire îndreptățită. Armata se află în stare de a răspunde acestei încrederi și este totdeauna gata la îndeplinirea misiunii sale. Noile credite ce se vor mai cere pentru trebuințele ei vor găsi deplina lor justificare în luminatul Domniei-voastre patriotism.

Guvernul meu va supune deliberării Domniilor-voastre mai multe proiecte de legi menite se ducă mai departe opera de întărire și înaintare a statului român în toate direcțiile.

Viitorul cel mai apropiat va arăta, întru cât se vor împlini aceste prognosticuri.

Noutăți.

Cătră cetitori. Apropiindu-să sfârșitul anului rugăm cu insistință pe toți abonenții noștri să-și reguleze abonamentele restante, cari pentru noi formează baza existenței, și să-și renoiască din vreme, trimițându-ne prețul încă în luna primă, pentru că altcum vom fi nevoiți a le sista expediția foii. Preferim să avem abonenți mai puțini, dar să n'avem datorii.

Fondurile arhidiecezane. Fondul pentru masa studenților dela școlile din Blaj a primit 20 cor. dela avocatul Dr. Eugen Bran din Teaca întru amintirea repaus. Oct. Smigelschi.

Dela Reuniunea femeilor din Blaj. În ultima ședință a comitetului reuniunii s'a ales de prezidentă în locul dnei Cornelia Deac, mutată din Blaj, viceprezidenta comitetului dna Elena vād. Pop, născ. Maniu, iar viceprezidentă dna Augusta dr. Szabo. — Felicitările noastre!

Noul parlament român. Începându-se noua sesiune parlamentară putem arăta raportul în care sunt reprezentate partidele în noul parlament: în Cameră sunt 83 conservatori-democrați, 66 conservatori 37 liberali, 3 independenți și 1 naționalist. — În Senat 52 liberali, 48 conservatori, 44 democrați și 8 membrii numiți. Atât în Cameră cât și în Senat se va mai face câte o alegere supletoare pentru câte o vacanță.

Academie de artele frumoase. Primăria Romei a dăruit statului român un vast teritoriu de 2000 m. pentru construirea unei academii de artele frumoase. Teritoriul dăruit e pe locul unde a fost anul trecut expoziția internațională de artele frumoase.

Comemorarea lui Iacob Mureșianu. Numărul de Marți al „Gazetei” e dedicat aniversării de 100 dela nașterea lui Iacob Mureșianu, care a reînviat la 1850 „Gazeta” și a condus-o 50 ani cu multă înțelepciune și pricepere. Din acest prilej ziarul „Gazeta” și „Reuniunea femeilor române din Brașov” aranjază o festivitate comemorativă la 15 crt. Se va ținea parastas, pelerinaj la mormânt și serbare în sala festivă a gimnaziului.

Moștenitorul rusesc. Cu toată taina ce acopere faptele Curții rusești totuși a respirat în public știrea, că starea sanitară a țarviciului e foarte șubredă. Ingrigirea ce i s'a dat spre a-l restabili din suferințele pricinuite în urma atentatului, n'a dus la nici un rezultat, și că în scurtă vreme va trebui să moară.

În amintirea armistițiului. Se anunță din Sofia, că după încheierea armistițiului între statele balcanice și Turcia regele Ferdinand al Bulgariei a cerut generalului Nazim Pașa, să-i dăruiască vagonul, în care s'a scris armistițiul. La ordinul marelui vizir dorința regelui a fost împlinită, după ce tot cei ce au luat parte la încheierea armistițiului și-au gravat numele pe ferestile vagonului.

Posta Redacțiunii.

În cerdacul, nu face parale. Pentru D-v. vers, metru, rimă, sunt ceva necunoscut. Lăsați poezia, vedeți că e prea frig, îngheață muzele, nu le mai învoacăți din patria lor fericită.

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

(23)

se numește sghiab median anterior. Aceste sghiaburi divid măduva spinării pe toată întinderea sa în două jumătăți simetrice. Pe lângă acestea mai sunt două sghiaburi în partea laterală posterioară și alte două în partea laterală anterioară. În total avem deci șase sghiaburi. Prin aceste sghiaburi es nervi. Prin sghiaburile laterale anterioare es rădăcinile anterioare ale nervilor. Fiecare rădăcină posterioară a nervului prezintă câte o umflătură numită *ganglion spinal*. Aceasta e forma externă a măduvei spinării. În interior, văzută în secțiune, masa măduvi spinării e formată din două substanțe, ca tot sistemul nervos. O substanță cenușie în interiorul măduvi spinării, și alta albă la exterior.

Substanța cenușie are forma unui H. Extremitățile acestui H din partea posterioară se numesc coarnele posterioare, iar cele din partea anterioară, cari sunt mai mari, să numesc coarnele anterioare. În centrul substanței cenușii e o gaură, ce reprezintă secțiunea unui canal foarte fin din interiorul măduvi spinării, numit canal ependimar.

Substanța cenușie e formată din celule nervoase, iar cea albă e formată exclusiv numai din fibre nervoase.

Sghiaburile laterale determină împărțirea substanței albe în trei cordoane fără importanță fiziologică, cordonul posterior, anterior și lateral. Pe lângă această, substanța albă, mai e capabilă de o altă împărțire, în vre-o 12 părți, care nu are aface cu această împărțire.

Rădăcinile nervilor comunică cu coarnele: rădăcinile posterioare comunică cu coarnele posterioare, iar rădăcinile anterioare comunică cu coarnele anterioare. Rădăcinile anterioare ale nervilor (rădăcina motrice) es din măduva spinării, iar cele posterioare (rădăcina sensibilă) intră în măduvă. Așa dar numirea de rădăcină nu e bine dată, căci rădăcina e locul de unde ese ceva, dar s'a păstrat numirea dată de vechi anatomisti.

Encefalul.

Encefalul cuprinde următoarele părți: creierul mare, numit și emisferile cerebrale sau creierul, istinul encefalic, creierul mic, sau cereberul, protuberanța anulară și bulbul rachidian sau măduva prelungită. Privite la un loc toate aceste părți sunt închise în interiorul cutiei craniene. Emisferile cerebrale sunt situate la partea superioară și în partea posterioară, și acoperit în parte de emisferile cerebrale. Creierul mic e despărțit de creierul mare prin o membrană numită cortul creierului, iar pe partea anterioară a creierului mic e protuberanța anulară și partea de jos e bulbul rachidian, care se prelungeste cu măduva spinării. Istmul encefalic e acoperit de emisferile cerebrale, ca să ne dăm seamă de el ar trebui se presupunem ridicate emisferile cerebrale. *Bulbul rachidian* are forma unui trunchi de con, din care partea cea mai îngustă se continuă cu măduva spinării, iar baza se continuă cu protuberanța anulară. Bulbul rachidian prezintă pe partea sa anterioară un șanț, care este prelungirea sghiabului median anterior din măduva spinării. De o parte și de alta a acestui sghiab se găsesc două umflături numite *piramidele anterioare*. Sghiaburile anterioare laterale din măduva spinării se continuă și ele în

bulbul rachidian și lângă ele și în apropierea piramidelor se găsesc alte două umflături mai mari decât piramidele, cam de mărimea unei masline, din care cauză li-s'au dat numele de Olive. Pe partea cealaltă (posterioară) sghiabul median posterior din măduva spinării se desface în două și locul cuprins între ele nu e acoperit decât de o pânză foarte subțire, care prezintă o gaură numită gaura lui Magendi. În interior această gaură comunică cu o cavitate mare de formă rombică, numită al IV-lea ventricul și în fundul căreia se vede alte două umflături, cari poartă numele de *piramidele posterioare*. Tâind transversal bulbul rachidian, în partea anterioară e mai convex, pe când în cea posterioară e aproape plan.

Pe partea anterioară sunt piramidele anterioare și olivele. Partea posterioară e acoperită de o pânză subțire, ce comunică cu o cavitate mare numită ventricolul IV. Pe fundul ventricolului IV. se văd piramidele posterioare. Ca constituție intimă are în trăsuri generale aceeași constituție ca și măduva spinării. Inșă pe când substanța cenușie formează în măduva spinării o figură în formă de H. aci formează mai multe pete. Pe fundul ventricolului sunt patru pete cenușii, iar pe partea anterioară alte două. Aceste pete sunt continuarea substanței cenușii din măduva spinării. Ele nu sunt continui ci au forma unor cilindri intrerupți. Mathias Duval a probat ca aceste cilindre sunt continuarea substanței cenușii din măduva spinării și că intreruperea provine din cauză, că diferitele fibre albe din măduva spinării când intră în bulb, se încrucișază, cele din dreapta trec în stânga și cele din stânga în dreapta, așa că izolează porțiuni de substanță cenușie.

Protuberanța anulară este o bandă de substanță nervoasă ale cărei fibre sunt în mare parte transversale. Se găsesc și fibre longitudinale în interior, dar sunt mai puține decât cele transversale. Această bandă învalue partea anterioară a creierului mic și apoi intră în interiorul lui. Prezintă foarte mici porțiuni de substanță cenușie.

Creierul mic e format din trei lobi. Un lob central, care prezintă niște încrețituri transversale, cari îi dau aspectul unui verme, din care cauză să și numește *Vermis*, și doi lobi laterali mai mari, cari prezintă și ei la exterior niște încrețituri aproape regulate. Acest aspect îl are dacă-l privim dela spate. El se găsește îndărătul creierului mare și e acoperit la partea superioară de o resfrângere a membranei duramater și acoperă cu partea inferioară bulbul rachidian.

Să vedem constituția internă a creierului mic.

Dacă facem o secțiune vedem, că cele două substanțe își schimbă raportul lor reciproc, de unde în măduvă și bulb substanța cenușie, iar în interior, iar cea albă la exterior, aci e invers. Substanța cenușie e dispusă către periferie și prezintă foarte multe ramificațiuni interioare, așa că dă creierului mic un aspect ramificat. Din cauza acestui aspect ramificat, care dă aceeași formă și substanțe albe, dispusă printre ramificațiile substanței cenușii, i-s'a dat numele de *arborele vieții* de către vechi anatomisti, numire ce se mai păstrează și azi. Afară de substanța aceasta cenușie exterioară, mai există în interior și alte porțiuni de substanță cenușie. Constituția intimă a creierului mic e foarte simplă. Substanța cenușie e constituită din celule nervoase de diferite mărimi și de diferite forme. Se numără vre-o patru pături deosebite de celule. Substanța albă e constituită din fibre nervoase.

(Va urma.)

Dr. V. Hancu.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.
(Continuare).

— Da, da, regele vrea să mă întreb, am ceva știre despre ceea ce plănuită față de mine? Majestatea se știe și aceea că supusul lui i-a spus neadevăruri. Mie înseamnă ar plăcea să știu, cum a predat Bastard mereușita crimei ce avea să o săvârșască?

— Durere, despre asta nu te pot lămuri. Majestatea sa prin o pușcătură bine nimerită a trântit la pământ nu cerb admirabil. Pe mine m'a trimis după servitori. În absența mea veni și Angouleme, care abia erod să fie în curat cu situația.

— Bastard a mințit la tot cazul zise Guise. Ca să nu îmi uitți sunt dator cu o lămurire! Incidentul de ieri a fost numai o încercare. Bastard e cu mult mai fricos decât să fie în stare să se săvârșească așa o crimă. La o singură întrebare de a mea mi-a spus totul. Regelui de sigur i-a mințit ceva, ce l'a îndemnat să nu săvârșească crima. Acum regele vrea să știe că oare am presimțit eu totul ori nu? Pentru aceea te-a trimis aici.

— Și eu așa înțeleg spusese regelui, zise Hugo. Ar fi bine dacă n'ai zice nimic și l'ai lăsa pe regele se fie în credința că d-ta nu ști nimic de tot atentatul.

— Natural, iubite preține! Și pentru aceea spune Majestății Sale că-i sunt supusul credincios și că dela vânatoare m'am depărtat fiindcă prințul Angouleme mi-a stricat toată voia.

— Admirabil! Pau lăudat marquis-ul. Declarația asta e tocmai așa ca citești și înțelegi din ia cum voești. Regele înse o va aduce în consonanță cu vorbele principelui.

— Precum am zis, — iubite preține! zise Guise.

— Alteța ta de nou îmi zici prețin. Mi-ar plăcea dacă această distincție ași și merita-o pe dreptul și pentru aceea im permit o rugare și-ți cer un sfat.

— Vorbește, iubite marquis.

— Atentatul prim în potrița vieții tale a fost nimicit, zise Hugo. Cunoști cauza mării regelui. Și până când mai există astă cauză, nici mânia lui Carol nu se domolește. Va făuri un atentat mai mișelesc și atunci nute va putea încunoștința nici un prețin. După ce căsătoria cu Margareta Valvis și-ar aduce moartea, te rog abzi de acest plan al d-tale.

— Fața prințului sa înșchibat. S'a ridicat, apoi s'a plimbat de câtevaori prin odaie, luptându-se cu sine însuși.

— Ar fi o nebunie să zic că nu-i așa. Dar să știi că amorul e orb și te duce la ceea mai primejdioase cărări.

— Pardon alteță! nu se cuvine să vorbești astfel. Dacă ar fi un nobil fără aspirații, ai putea să-l mai scuți. Dar d-ta ești capul celei mai puternice familii din Franța. Cât de mult prețuești în luptă am văzut la Poitiers, Montcontour și în alte locuri. Patria are lipsă de așa bărbați bravi și curagioși ca d-ta. Asta mi datorința să și-o spun. Și d-ta ești dator să abzi de o patimă pentru ca să mântuești un erou al ei.

Riviere vorbi cu pathos, iar Guise l'a ascultat cu încordare. Sa plimbat iarăși de câtevaori prin odaie și decis s'a oprit înaintea marquis-ului.

— Pe d-ta azi te prețuesc mai mult decât ieri. Atunci ai atentat în contra vieții mele, azi îmi aperi cinstea și bărbăția. Ai dreptate! Durerea dragostii în zilele noastre e împreună cu tinereța. Obligământul trebuie să aibă îndatoriri mai mari decât dragostea. Nu vreau se fiu copilăreț nici se abzi de datorințele mele. Voiu servi statului

— dar numai sub o condiție —. Îți cunosc relația d-tale cu contesa Blanca Antremont, pretina Margaretei. Spune contesei Blanca, ca dânsa se predeie Margaretei motivele întocmai cum le-am tractat noi azi.

Dacă Margareta se va învoi s'um aplicat să cedeze.

— Mă voiu nizu pentru asta, Alteța Voastră! Dacă Margareta te iubește cât de cât, nu o să-ți pericliteze viața. Acum mă depărtez regele mă așteaptă.

Guise a petrecut pe marquis până la poartă. Acolo l'a strâns de mână.

— Îți sunt foarte deobligat. Te rog să mă privești de prețin.

— După câteva zile tot Parisul era plin că Henric de Lotharingia s'a căsătorit cu princessa Ecaterina Cleve.

Regele s'a bucurat foarte mult, văzând că s'a nimerit căsătoria cu Margareta Valais.

Însotit de o gardă splendidă s'a grăbit la castelul Guise, ca să felicite pe tinăra parchiă.

Ba, în voia lui și-a permis și un viț.

— Rudă mea — e tare sgârcit. Singur sgârcenia l'a făcut să încunjure ori-ce pompă și spese mai mari cu căsătoria sa.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cosinzeana“ Nr. 48—1912, cu următorul cuprins: Adrian Corbul: Bilanțul, articol. Elena Farago: Din scrisoarea unei bătrâne, poezie. Al. Ciura: Legende... † Elena Dinulescu: Ție, poezie. Ion Agârbicean: Suflet de artist. T. L. Blaga: Fulgii de zăpadă, articol. * * Căntece de dor, din popor. Fiori de-o zi: Leontina C.: Toamnă târzie. F. N.: Regii ceasului de față. D. M.: Persecutori și apăsați. Cărți primite la redacție. Scrisori dela redacție. Ilustrații.

„Luceafărul“ Nr. 31, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Dr. Pavel Roșca, Spre un ideal. * * Statele din Balcan: Bulgaria, Sârbia, Muntenegru și Grecia. Ion Arginteanu, Macedo-Români. C. S. Constante, Albania și Albanezii. Octavian Goga, În suflet simt o teamă cum s'așterne (poezie). I. Dragoslav, Bătălia dela șase Sept. 1877. I. N. Părvulescu, Pribeag (poezie). N. Durnowo, Rusia și războiul d. Balcani. Ioan Costescu, Starea socială a Românilor basarabeni. * * Poezii populare din Basarabia. * * Un popas în Bucovina. I. Agârbiceanu, Povestea unei vieți (roman). P. Papazissu, Sonet: În țara ta (poezie). * * Păreri despre războiul din Balcani (Ioan I. C. Brătianu, C. Stere, N. Iorga, S. Mehedinți, I. Rădulescu-Pogoneanu, Dr. Ioan Mihu). Cronici: Oct C. Tăslăuianu: † Octavian Știrgălești. E. Lovinescu: Pentru Ilarie Chendi. Senin: Scri-

soare din Beiuș. Însemnări: Redacționale. Strângerea rândurilor. Societatea pentru fond de teatru român. Expoziția de pictură Anton Ventzel. Centenarul seminarului din Arad. Eudoxiu Hurmuzachi. „Solia Satelor“. „Versuri flușturate“. — Poșta redacției. Ilustrațiuni: Sentinela bulgară, Preot binecuvântând pe soldații cari pleacă în războiu, Tabără lângă Podgorița. Turci făcuți prizonieri de Muntenegreni, Orașul turcesc Verane după cucerirea Muntenegrenilor în 16 Octomvrie. Cea dintâiu luptă în războiul din Balcani: artileria sprijinește atacul infanterei muntenegrine asupra fortăreței turcești Decici (10 Oct.), Lagărul unei bande turcești în Sandjac, Nouă cruciadă, Situație critică în circuitul din Balcani, Turcia: Alah e mare. Numai el știe de cea lăsat pe pământ atâția câini, cari îmi rup sdronțele împărăției.

A apărut de sub tipar: „Cultivarea viei, manuarea vinului, morburile și vindecarea lor“, cu un conținut bogat, având 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, inv. — Somlyógyörtelek, posta Krszunalidvég (Szilagy m.), cu prețul de 2 coroane + porto 20 fileri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

„Administrație bisericească“. Cartea aceasta e o colecțiune bogată de legi, ordinațiuni, normative, adunate laolaltă în ordine sistematică, din actele sinoadelor diecezane din toate patru diecezele noastre din circularele ce servesc ca normative în toate patru diecezele aparținătoare Provinciei noastre metropolitane, din legile pol. bis. scl. Cartea aceasta de mare folos. Preasânții noștri Arhieriei au recomandat-o cu toată căldura Veneratului nostru Cler. *Circularul mitropolitan* din 26 Martie 1912, Nr. 10230—1911. zice între altele: „Foarte puține vor fi afacerile bisericești și școlastice, referitor la cari nu dă inviațiunile de lipsă cartea aceasta, lucrată cu multă sîrguință, fiind cu luare aminte la toate izvoarele, din cari pot să se cunoască feluriti rami ai administrațiunii bisericești din provincia noastră. De aceea o și recomandăm Veneratului Cler arhidiecezan pe lângă observațiunea, că ea se poate procura și din banii bisericilor“. — *Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu* noul Episcop al Gherlei zice: „De cartea aceasta în adevăr a fost lipsă, și aparițiunea ei aievea împlinește o lacună. Fără de acest op nici nu se poate închipui un oficiu parohial ori protopopes“. — *Ilustr. Sa Dr. Dem. Radu* Episcopul Orăzii-mari a dispus ca cartea aceasta să se procure în toate oficiile parohiale din Dieceza Sa. — Cartea are un conținut vast de XVI+763 pagini în 8° mare, și se poate procura dela autorul: Ioan Genț protopop gr.-cat. în Oradea-mare—Nagyvárad, Sztaroveszky—utca nr. 6. Prețul unui exemplar legat în pânză este 12 coroane și 76 fileri porto postal, iar al unui ex. leg. în piele 15 coroane, și 76 fileri porto postal.

În Tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla, a apărut și se află de vânzare: cea mai nouă carte de rugăciuni, intitulată: *Scara cerească* carte de rugăciuni și de învățături creștinești. Intocmită pentru toate trebuințele sufletesti ale credincioșilor. Din cărțile rituale ale bisericii greco-catolice, și

din mai mulți autori de *Dr. Victor Bojor* profesor de teologie. Cu permisiunea Prea Ven. Ordinariat episcopesc de Gherla Nr. 2782—1912. Aceasta carte se estinde pe 12 coale de tipariu, adică pe 384 pagini; e bogată nu numai în rugăciuni potrivite pentru ori care creștin drept credincios, ci și în o mulțime de învățături foarte folositoare pentru ca să se înțeleagă înșămnătatea și trebuința deosebitelor deprinderi religioase și de evlavie, pe cari trebuie să le săvârșim cu statornicie, ca niște creștini adevărați.

Prețul: în legătură simplă 1 c. 10 fil., legată în pânză 1 cor. 80 fil., legată în piele fină cu copcii 3 cor. 40 fil., legată în catifea fină cu copcii 5 cor. 80 fil.

Posta Administrației.

Am primit și quităm abonament dela:
Hațeg pe 1912. — *Boufariu-super.* pe 1912.
 — *Turda-uoară* pe 1912. — *Sânger* pe 1912.
 — *Ticvanul-mic* pe 1912 sem. 1-iu. — *Be-
 rettyó-jarnos* pe 1908, 1909 și 1910. —
Dr. Fl. St. Oradea pe 1912. — *Dr. T. M.
 Biserica-albă* pe 1912. — *Cianul-mare* pe
 trimestrul ultim din 1912. — *Telechi-Recea*
 pe 1911 și 1912. — *Noba* pe 1912. —
Balinț pe 1912 sem. 2-lea. — *Oiglean* pe
 timpul din 1/3 până în 1/9 1912. — *Nădlac*
 pe 1902 întreg și 1903 sem. 1-iu. — *Csenger-
 ujfalu* pe 1912. — *Hagymádtalu* a fost o
 greșeală; scuzăți.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
 Redactor responsabil: **AUGUSTIN GRUȚIA.**

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituttele
 financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcției: **Parteniu Cosma,**
 directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca
 și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: **asi-
 gurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.**

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai
 favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la
 agenții și bărbaiți de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acviziitori buni și cu legături — pot fi primite oricând
 în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice
 afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la
 ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

(I) 48—52.

„Banca generală de asigurare“
 Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
 bile etc. în condiții avantajoase și cu
 premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
 gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
 termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asig-
 urări de pensiu și de participare la câștig, asig. de zestre
 și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
 contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
 p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în
 finea anului 1911. K. 5.275.798-28
 Capitale asigurate pe viață achitate. „ 5.146.556-86
 Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127.763.744—
 } viață „ 10.931.322—
 Fonduri de întemeiere și de rezervă. cor. 2.520.492—

Prospecte și informații se dau gratuit în
 birourile Direcției și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
 cunoștință se primesc în condiții favorabile în
 serviciul institutului.

(5. 122—2)

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeieștilor
 sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale
 sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și
 Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor.
 și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în
 tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport
 cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
 face 44 coroane.